

Gravenstraat, Paramaribo. Beeld: Muller.⁹ Zie ook cover.

Beeld: Benoit¹⁰

⁹ Op de voorgrond creoolse slaafgemaakten in vol ornaat. Zij lopen op blote voeten. Daaraan is te zien dat zij slaafgemaakt zijn; het was hen namelijk verboden om schoenen te dragen.

Deel II

We pauzeren het verhaal van voormoeder Bebé en gaan terug naar de 18e eeuw; de geschiedenis van eveneens een slaafgemaakte voormoeder van Eric, de tweede familielijn: Adjuba.

Begin van de familielijn van Adjuba

Ergens in de tweede helft van de 18e eeuw in West-Afrika.

Adjuba

Voormoeder van Eric, zes generaties terug

Iedereen hield van Bebé, die zich er nooit op had voor laten staan, dat zij en haar kinderen vrij waren, terwijl vrienden nog als slaafgemaakten werkten. Ze hielp iedereen waar ze maar kon, toen ze nog gezond genoeg was. Nu was het haar beurt om hulp te ontvangen. De mensen waren blij, dat ze iets terug konden doen na alle jaren van bijstand.

Bebé's weerstand was laag. Het was half elf in de ochtend. Gelukkig nog niet het warmste deel van de dag. Een briesje kwam door het raam. Twee rode *Ara's* vlogen krijsend over de huizen. De geluiden van de straat klonken op de achtergrond; wagens en paardenhoeven, voorbijgangers die elkaar wat toeriepen, handelaars die hun waren aanprezen. Allen nietsvermoedend van het naderend afscheid achter de poort.

Heel zachtjes prevelde Bebé dat ze zo van haar kinderen had gehouden en blij was dat ze met hen nog mooie jaren van vrijheid hadden meegemaakt, al was het leven niet makkelijk geweest; ze hadden elkaar gehad. Zo haalden ze met elkaar de laatste mooie herinneringen op.

"Breng nog even je kinderen hier bij me," fluisterde Bebé naar Catharina. Schoorvoetend kwamen ze alle zes dichterbij. Maria had kleine Wilhelmina op de arm. De zevenjarige Henriëtte gaf haar broer François van acht een hand. Ze stonden er samen wat verlegen bij, onwennig met deze situatie. Louis van vier en Julius van vijf begrepen niet zo goed wat er aan de hand was, maar voelden wel aan dat ze stil moesten zijn. Bebé wenkte hen met een kleine beweging. Wat was ze gezegend geweest met zoveel kleinkinderen in haar leven.

Ze gaven hun oma nog een kus op het hoofd en aaiden haar hand. Bebé sloot haar ogen vanwege vermoeidheid, maar er lag ook een blik van berusting op haar gezicht. Het was goed zo. Al haar geliefden waren dicht bij haar.

Frans en Catharina wilden juist van plek ruilen toen Bebé een laatste kneepje in Catharina's hand gaf en zachtjes haar levensadem uitblies. Een traan viel op haar bed; Catharina huilde zachtjes. De kinderen kropen tegen hun moeder aan. Frans zat er stilletjes bij. Het was elf uur.

Zo bleven ze even zitten, af en toe streelden ze de handen van hun overleden moeder en oma. Ze zeiden niet veel. Maar het afscheid was definitief. Nog een laatste kus op haar voorhoofd.

De warmte van buiten drong nu toch naar binnen. Er moest snel actie ondernomen worden voordat de hitte van de dag zijn weerslag zou krijgen op het zo geliefde lichaam van hun moeder. Ze wisten dat ze Klerk Gollenstede moesten ophalen, een man van 38 jaar, die goed was in zijn werk. Hij zou het